

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію "Формування інтеграційно орієнтованого підприємницького середовища для машинобудівних підприємств України" (автор — Ватаманюк-Зелінська У. З.)

Побудова сучасної конкурентоспроможної економіки потребує активізації промислового розвитку вітчизняних підприємств, їх інноваційної та інвестиційної діяльності. Сьогодні позитивне зрушення в економіці країн Європи забезпечується в основному такими структурними перебудовами, як: надання переваги сектору послуг у галузевій структурі національних економік; інтеграційній взаємодії підприємств; реорганізації промисловості за рахунок виробничих інновацій і посилення зовнішньоекономічних зв'язків з країнами із високим рівнем науково технічного прогресу. У монографії, як найбільш прогресивний об'єкт для збільшення промислового потенціалу національного господарства, виділено машинобудівний комплекс України. У зв'язку з цим у роботі представлено процес формування інтеграційно орієнтованого підприємницького середовища для вітчизняних машинобудівних підприємств із позиції використання потенціалу малого та середнього підприємництва для формування машинобудівних інтеграційних об'єднань.

Зважаючи на те, що інтернаціоналізація економіки та глобалізація світових господарських зв'язків посилюють конкуренцію й невизначеність зовнішнього і внутрішнього господарських середовищ функціонування вітчизняних машинобудівних підприємств — це потребує виявлення додаткових фінансових та економічних резервів для їх збалансованого розвитку як на макро-, так і на мезо- та мікрорівні. Тому автором запропоновано окремі теоретичні підходи та моделі розвитку підприємницьких процесів у машинобудівній промисловості із метою практичного втілення ефективних рішень, які стосуються участі машинобудівних підприємств великого і малого бізнесу у процесах інтеграційної взаємодії. При цьому у роботі враховуються переваги інтеграції для суб'єктів — учасників інтеграційного об'єднання, які стосуються зменшення їх транзакційних витрат і збереження ступеня свободи для інтегрованих машинобудівних підприємств, що є представниками малого (середнього) бізнесу. Таким чином, визначені умови для формування підприємницького середовища, орієнтованого на інтеграцію підприємств у машинобудівному комплексі України передбачатимуть потребу участі кожного із суб'єктів інтеграційної взаємодії та участь держави як безпосереднього суб'єкта і як координатора таких процесів.

Перший розділ монографії присвячено поглибленому аналізу наукових теорій та концепцій інтеграційної взаємодії, що дало змогу виявити риси інтеграційності підприємницького середовища та визначити напрямки подальших досліджень цього явища. В межах опису концептуальних характеристик підприємницького середовища, орієнтованого на інтеграційну взаємодію суб'єктів вітчизняного машинобудівного комплексу, автором визначено та охарактеризовано складові та фактори, що його формують. У другому розділі монографії охарактеризовано роль малого та середнього підприємництва у інтеграційній взаємодії промислових суб'єктів господарської діяльності; висвітлено основні завдання та функції інвестиційно-інноваційної активності малих і середніх підприємств та їх значення для посилення економічного потенціалу промислових інтеграційних об'єднань. Пріоритетом досліджень у третьому розділі визначено підприємства машинобудівного комплексу України. У цьому

розділі проаналізовано передумови формування інтеграційних структур бізнесу за кордоном і в Україні. За результатами аналізу виявлено негативні ендогенні та екзогенні фактори інтеграційно орієнтованого підприємницького середовища та їх вплив на управління господарською активністю підприємств машинобудування, передбачено дію факторів корпоративного підприємництва, які покращують адаптаційні можливості суб'єктів машинобудування в ринкових умовах. Четвертий та п'ятий розділи монографії демонструють авторський погляд на формування підприємницького середовища шляхом застосування різних форм та методів інтеграційної взаємодії в умовах інтернаціоналізації економічної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання.

Монографія доцента Ватаманюк-Зелінської У.З. вигідно відрізняється від інших подібних видань вище окресленими позитивними моментами. Проте, незважаючи на позитивну оцінку, необхідно виокремити ряд положень та зауважень, які мають дискусійний характер, зокрема:

1. Узагальнення автора щодо особливостей корпоративного управління промисловими інтеграційними структурами в іноземних країнах потребують уточнення, з огляду на специфіку адміністративного устрою цих держав та існуючі організаційно-правові форми власності суб'єктів підприємництва, що в них засновані та (або) провадять господарську діяльність.

2. Певні дискусійні моменти виникають при розгляді стратегій структурних реформ в економіці України, направлених на інтеграційну співпрацю суб'єктів господарської діяльності, зокрема щодо їх державної підтримки.

3. П'ятий розділ доцільно було б розширити описом характерних ознак таких форм інтеграційної взаємодії між СПД, як лізинг і франчайзинг, передбачивши нові можливості їх застосування для інтеграційних процесів у машинобудівному комплексі України.

4. Рекомендаційні розділи варто доповнити розрахунком економічних ефектів інтеграції України до виробничих мереж зарубіжних машинобудівних транснаціональних корпорацій, розрахувавши для цього показники ендогенних та екзогенних факторів інтеграційно орієнтованого підприємницького середовища і визначити позитивні та негативні наслідки цього процесу для національної економіки.

Зазначені вище недоліки, вважаємо, суттєво не впливають на значимість наукових результатів, отриманих автором і зафіксованих у рецензованій монографії.

Монографія к. е. н., доц. кафедри державних та місцевих фінансів Львівського національного університету імені Івана Франка Ватаманюк-Зелінської У.З. має достатню науково-теоретичну базу і ґрунтується на репрезентативному обсязі фактичного матеріалу, що забезпечує об'єктивність та достовірність отриманих результатів. Представлена до розгляду робота демонструє адекватність постановки дослідницької проблеми, аргументації положень і висновків; привертає увагу новизною теоретичної бази дослідження, точністю й багатоаспектністю аналізу, коректністю інтерпретацій, логікою й послідовністю викладу матеріалу. Рецензована наукова праця є завершеним самостійним науковим дослідженням автора, виконана на актуальну тему, має теоретичне значення, наукову і практичну цінність.

Рецензент: І.Б. Скворцов, д. е. н., професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій, Національний університет "Львівська політехніка", м. Львів